

sophos olim, qui felicitatem in voluptate ponebant, ab aliis confutatos fuisse pictura quadam, in qua voluptas tamquam domina sederet in sella regia, et uniceique virtuti tamquam ancillæ pro libita imperabat: ut vel hujus spectatuli absurditate apparet, quod absurdum sit, voluptati ullum locum dignitatis assignare. S. AUG. *s. de Civ. c. xx.*

Anachoreta quidam cum mire delectaretur suavitate rivuli, in quem inciderat, volens originem ejus investigare, reperit denique putridum cadaver, e cujus ore rivulus ille dimanabat; unde omnes illius aquas nauseabat. Utinam simili modo voluptuosi originem suarum voluptatum indagarent.

DAMNUM. — Paulus Emilius centum viginti boves auratis cornibus, et coronis redimitos, concerpantibus tubis, ac tympanis in pompam duxit, sed funebrem; in lætitiā alienam, sed propriorum bonorum alienam. Idem voluptas facit. PLUTARCH. *in moral.*

Plato refert, Voluptatem, et Dolorem olim apud Jovem de mutuis injuriis graviter conquestos fuisse, quos cum conciliare nequisset, catena adamantina inter se connexerit, ut, quantum vis odiis inter se dissiderent, altera ab altera discedere nequiret. PLATO, *in Phædro.*

Voluptas histrionem illum imitatur, qui ollam fortunatam pretiosissimis rebus instructam proponebat, sed intra ollam spinas incluserat, ut, qui extrahere sortem vellent, nihil nisi laceras manus reportarent. ENGELG. *in Dom. Psal. § 4.*

Nec male Poeta :

Habet omnis hoc voluptas,
Stimulis agit parentes :
Apumque par volantem,
Ubi grata mella fudit,
Fugit, et nimis tenaci
Ferit lecta corda morsu.

BOET. l. I, de consol. metro VII.

Aulicus quidam rogatus, cur canis ipsius, ipso animum intrante, foris remaneret, respondit, semel ingressum, graviter flagris exceptum fuisse. Quo audito, subsumpsit alter: Ne tu cane tuo solidior es, ut qui toties in aula male exceptus, necdum eam deseris. Idem voluptuosus rectius diceretur. ENGELG. l. c.

Jupiter, cum Voluptatem ad homines sibi demerendos misisset, advertissetque, se neglecto, hanc coli, et amari præ omnibus diis, penitens consilii, volebat eam eripere de-

nno; sed consilio suo Mercurius intercedens suasit, ut ipsam quidem nudam eriperet, sex xviis illius Angeroneum includeret, quod et factum. *Ibid.*

Sapienter suasit Seneca: Voluptates præcipue exturba, et invisissimas habe, latronum more, quos Philetas Ægyptii vocant; in hoc nos amplectuntur, ut strangulent.

SENEC. *ep. LI.*

Recte quoque recens quidam Poeta :

Principium dulce est; sed finis amoris amarus,
Læta venire Venus, tristis abire solet.
Flumina quæsitum si in mare dulcia currunt,
Postquam gustarant æquora, amara flunt.
Ap. Engelgr. l. c.

Præclare iterum Seneca: Indurandus est, inquit, animus, et a voluptatum blandimentis procul abstrahendus; viva Annibalem hyberna solverunt, et indomitum illum nivibus, atque alpiibus, virum enervarunt fomenta Campaniæ. Debellandæ igitur nobis sunt voluptates, quæ ut vides, severiora quoque ad se ingenia rapuerunt. Si voluptati cesserò, cedendum est dolori. SENEC. *ep. LII.*

Nam, ut Silius Italicus canit,

Quippe nec ira Dæm tantum, nec tela, nec hostes,
Quantum sola nocet animis, illapsa voluptas.
Sil. Ital.

Quis hostis, inquit Seneca, in quemquam tam contumeliosus fuit, quam in quosdam voluptates suæ? Quidam se voluptatibus immergunt, quibus, in consuetudinem adductis, carere non possunt, et ob hoc miserimi sunt, quod eo pervenerunt, ut illis, quæ supervacua fuerunt, facta sint necessaria. Serviant utique voluptatibus suis, non fruantur, et mala sua, quod est malorum ultimam, amant. SENEC. *ep. XXXIX.*

In eundem sensum Boetius: Quid autem, inquit, de corporis voluptatibus loquar: quarum quidem appetentia plena est anxietatis, satietas vero penitentiam, quarum motus quid habeat jucunditatis, ignoro. Tristes vero esse voluptatis exitus, quisquis reminisci libidinum suarum volet, intelliget: quæ si beatos explicare possunt, nihil causæ est, quia pecudes quoque beatæ esse dicuntur. Nihil igitur dubium est, quin hæc ad beatitudinem viæ devia quadam sunt: nec perducere quemquam eo valeant, ad quod se perducitur esse promittunt. BOET. l. III, de consol. *Prosa VII et VIII.*

Imitatrix bona est voluptas, inquit Cicero, malorum mater omnium, ejus blanditiis corrumpuntur, quæ natura bona sunt. CICERO, *de legib.*

Nemo dignus hominis nomine est, qui unum diem totum velit esse in voluptate. *Idem 2, de fin.*

Cato dicere solebat; nullam capitaliorem pestem a natura datam esse mortalibus, quam voluptatem. CATO, *major apud Long.*

AXIOMATA.

Ubi uber, ibi tuber. ENGELG. *in Dom. Psalm.*

Ubi mel, ibi fel.

Momentaneum, quod delectat; æternum, quod cruciat. *Anonym.*

Voluptas brevis, longa penitentia. *Idem.*

AUCTORES.

Joannes Busæus in Panario V. eod.

Henricus Engelgrave part. I. Lucis Evang. in Dom. Psal.

Thomas Strapl. text. III, in Dom. Sept.

Laurentius Beyrlinek in Theatro vit. hum. V. eodem et in promptuario morali tem. II, in festo S. Laurentii.

Josephus Langius in Polyanth. V. eodem.

VOTUM

QUOAD ESSENTIAM.

DEFINITIO. — Est promissio Deo deliberata facta de bono possibili, et meliori. Ita S. Thomas, qui et addit, a voluntate votum suam denominationem accepisse, tamquam a primo movente rationem ad promittendum. D. TH. II, II, q. LXXXVIII.

DIVISIO. — Dividitur præcipue I. in *Reale*, et *Personale*. Hoc est, cum actio aliqua ab ipso vovente exercenda votetur; illud est, cum res quæpiam ab ipsa persona voventis non præstanda votetur.

Dividitur I. in *Simplex*, et *Solemne*. Illud est, quod solemnitate pro votis ab Ecclesia instituta cavet; istud est, quod ut tale acceptatur ab Ecclesia, et voventem ad contractus, vel actus contra votum inhabilem facit.

EX S. SCRIPTURA.

VOTUM IMPLENDUM.

Unusquisque, in qua vocatione vocatus est, permaneat. I. *Cor. VII. 20.*

Si quis virorum votum Domino voverit, aut se constrinxerit juramento, non faciet irritum verbum suum: sed omne, quod promisit, implebit. *Nam. xxx. 3.*

Cum voveris Domino Deo tuo, non tardabis reddere, quia requiret illud Dominus Deus tuus: et si moratus fueris, reputabitur tibi in peccatum. *Deut. XXIII. 21.*

Vovete, et reddite Domino Deo vestro omnes, qui in circuitu ejus offeritis munera. *Ps. LXXV. 12.*

Si quid vovisti Deo, ne moreris reddere; displicet enim ei infidelis, et stulta promissio. *Ecc. v. 3.*

Quodcumque voveris redde, multoque melius est non vovere, quam post votum non reddere. *Ibid.*

Immola Deo sacrificium laudis, et redde Altissimo vota tua. *Ps. XLV. 15.*

VOTUM VIOLATUM.

Ruina est homini, devotare Sanctos, et post vota retractare. *Proc. xx. 25.*
Nemo mittens manum suam ad aratrum, et respiciens retro, aptus est regno Dei. *Luc. IX. 62.*

Memor esto, unde excideris, et penitentiam age, et prima opera fac: sin autem, venio tibi, et movebo candelabrum de loco suo. *Apoc. II. 5.*

EX SS. PATRIBUS.

QUALITAS. — Si quis voluerit amicus esse hujus mundi, inimicus Dei constituetur. Quid dicis devota Deo, qui vis hominibus placere; quid desideras vel quid quæris, si Deum quæris, tecum est; si autem hominem quæris, hoc non devovisti. Qui sunt homines; homines hujus sæculi, et sæculum, transit, et concupiscentia ejus. S. AMBR. *ad Virg. devot.*

Juste exigitur ad solvendum, qui non cogitur ad votendum. S. BEN. *ep. II, ad Fulcon.*

Quia jam vovisti, jam te adstrinxisti, aliud tibi facere non licet. Non talis eris, si non feceris, quod vovisti, qualis mansisses,

si nihil tale vovisses. Minor enim tunc esses, non pejor : modo autem (quod absit) tanto miserior, si Deo fidem fregeris, quanto beator, si persolveris. S. AUG. *ep. ad Advent.*

Disce in Evangelio, quod non liceat retro aspiciere ei qui semel manum ad aratrum misit; nam etsi, cum pulsares, non repuli, tamen, ut intrares non compuli. Non licet ergo dimittere, quod sponte promisisti : non est fas requirere, quæ per te dimisisti. S. BERN. *ep. cit.*

Abque necessitate remissio voti, non dispensatio, sed prævaricatio est. S. BERN. *in serm.*

Quid tibi dixerit Psalmus, attende, non dixit : Nolite vovete, sed : Vovete, et reddite. Quia audisti, reddite, non vis vovete? ergo vovete volebas, et non reddere? imo utrumque fac. Unum sit ex professione tua, aliud ex adjutorio Dei perficietur. Aspicere eum, qui te ducit, et non respicies retro, unde te educit. Qui te ducit, ante te ambulat; unde te educit, post te est. Ama ducentem, et non te damnat retro aspicientem. S. AUG. *in Psal. LXXIII.*

Sunt etiam quedam quæ non voventes debemus, quedam etiam quæ non nisi voverimus, non debemus : sed postquam ea promittimus, necessario reddere constringimur. S. AUG. *et hab. XVII, d. II, sunt quedam.*

In malis promissis rescinde fidem : in turpi voto muta decretum. S. ISM. *in Synonym. lib. II.*

Melius est non vovete quam vovete illud, quod sibi is cui promittitur, nolit exolveri. S. BERN. *in quadum serm.*

In vovendo fuit stultus, qui discretionem non adhibuit, et in reddendo impius. S. HIER. *in hist. Jephth.*

Bonum quidem votum est, si tamen ibi nihil admisceatur adversum. Nam licet ubique deceat justitiam custodiri, in illis tamen rebus maxime necessaria est quæ divinis obtutibus offeruntur, ne putemus ignorare Deum, unde accipiat, si fraudatis oblationibus acquiescat. CASSIODOR. *lib. III.*

UTILITAS. — Felix necessitas, quod ad meliora compellit. S. AUG. *ep. xxxv, ad Armentar.*

Qui fers jugum Christi, erige cervicem : redimicula geris, non vincula. S. AMBR. *in Ps. CXXVIII.*

Sanctissimi viri non incongrue compediti dicuntur a Psalmista : quia ligati vinculis

disciplinæ Dei, nequaquam ad ea, quæ exteriora sunt, vagantur; de his namque compeditibus scriptum est : injice pedes tuos in compedes ejus, et in torques illius collatum; quia profecto, cujus a pravitate gressus compescitur, ejus fides sanctorum varietate virtutum adornatur. S. GREG. *in Ps. CI.*

Non te vovisse pœniteat, imo gaude, jam tibi non licere, quod cum tuo detrimento licuisset. Aggredere itaque intrepidus, et dicta factis imple; ipse adjuvabit, qui vota nostra expedit. S. BERN. *ad Arme. ep. XLVIII.*

DAMNUM VOTI VIOLATI. — Si ille mortis periculo dignus fuit, qui eos, quos dederat, nummos Deo abstulit; considera, quanto periculo in divino judicio dignus eris, qui non nummos, sed temelipsam Deo Omnipotenti, cui te devoveras, subtraxisti. S. GREG. *in registro ad Vent.*

Quare hoc fecisti? voluisti habere, Anania? oportebat initio habere, et non promittere : nunc autem, postquam promisisti, majus sacrilegium commisisti. S. CHRYS. *ho. XXI, in Act. Ap.*

Dicit omnino etiam nunc Dominus : Dominum mala perpetravit virgo. Me dereliquit verum sanctorum animarum Sponsum, et aufugit ad impium animæ simul, et corporis corruptorem. Defecit a Deo Salvatore suo, et exhibuit membra sua mancipia immunditiæ, et iniquitatis ad iniquitatem. S. BASIL. *in ep. ad Lapsam.*

Virgo, quæ se sponddit Christo, et sanctum velamen accepit, jam nupsit, jam immortalis juncta est viro. Etiam si voluerit nubere communi lege conjugii, adulterium perpetrat, ancilla mortis efficitur. Si hoc ita est, quid de illa dicendum, quæ occulta et furtiva turpitudine constupratur, et fingit se esse, quod non est habitu virgo, bis adultera, et in actu, et in aspectu. S. AMBR. *v. ad Vir. Laps.*

EXEMPLA.

VOTUM SERVATUM. — S. David quam ac curale vota sua servaverit, in psalmis, maxime CXV, indicavit, dicens : Vota mea Domino reddam in conspectu omnis populi. *Ps. XXI, LX, CXV, CXXXI.*

Jacobus Patriarcha primum votum fecit Domino, dicens : Si fuerit Deus mecum, et custodierit me in via, et dederit mihi panem ad vescendum, et vestimentum ad induen-

dum, reversusque fuero prospere ad domum patris mei, erit mihi Dominus in Deum, cunctorumque, quæ dederis mihi, decimas offeram tibi.

Israel voto se Domino obligans ait : Si tradideris populum istum in manu mea, delebo urbes ejus : Exaudivitque Dominus preces Israel, et tradidit Chananaeum, quem ille interfecit subversis urbibus ejus. *Num. XXI, 2.*

Jephthæ quoque vovit dicens : Si tradideris filios Ammon in manus meas, quicumque primus fuerit egressus de foribus domus meæ, mihiq; occurrerit revertenti cum pace a filiis Ammon, eum holocaustum offeram Domino. Cumque occurrisset ei filia, eam immolavit Domino. *JUD. XI, 20.*

(*Vide etiam infra in Append. § 2, n. 3 et 4.*)

Lætatus est populus, eum vota sponte promitterent quia corde toto offerebant ea Domino, sed et David Rex gavisus est gaudio magno. *I. Paral. XXIX, 9.*

Jonas in ventre piscis clamavit ad Dominum, et inter reliqua dixit : Ego autem in voce laudis immolabo tibi : quæcumque vovi, reddam pro salute Domino. *JOAN. II, 20.*

Heliodorus hostia Deo oblata, et votis magnis promissis ei, qui vivere illi concessit, et Onia gratias agens, recepto exercitu, repetebat ad Regem. *II. MAC. III, 35.*

Anno Domini 542. Rex Childebertus inclitulus Francorum Princeps comparato exercitu Hispanias suo addere imperio volebat. Audita vero S. Aviti fama, et quia sepulchrum ejus exigui parietes vallarent : cœlesti Regi integra devotione votum noncupavit, si incolomis in regnum suum sancti viri intercessionem reverteretur, amplissimam se super ejus monumentum basilicam conditurum. Itaque in itinere multa quidem ab hostibus perperussus est ; sed quoties ei structe essent insidia, toties sancti viri intercessionem ab impendentibus periculis liberatus est, atque ita sospes et triumphans rediit in regnum suum. Tunc vero insignem ædem, ut erat pollicitus, in loco supradicto extruendam curavit. *Ex Actis S. Aviti Sur. to. III, die 16 Junii.*

Anno 886, cum rebellantes Bulgari Græciam nimis exasperarent, Basilius Imperator, super eos admodum irritatus voto se obligavit Domino monachum fieri, si Græcias eos subderet, et per annos quindecim cum

hoste super eos laborans, ad ultimum Regibus eorum prostratis Samuele et Aarone, omnem terram eorum obtinuit, et fortissimas civitates confregit, et Græcorum præsidia contra eos ubique ordinavit, populumque Bulgarorum maxima ex parte in Græciam captivavit, et sicut voto promiserat, habitum monasticum Græcia figura indutus, omni vitæ suæ tempore a concubitu et carnibus abstinens, imperiali schemate extrinsecus circumdabatur. *BARON. to. X. Ann. ad ann. Dom. 886.*

UTILITAS. — S. Antonius ab Angelis in cœlum subvehi visus, obvius dæmonibus habuit, qui summa vi, ne sursum pergeret, obiectis, quæ in sæculo delicias, peccatis obsidebant. Ergo intercessores Angeli : Vos, inquit, si ejus culpæ, ex quo Monachum induit, reum peragatis, licet; neque enim eorum, quæ puer, aut adolescens olim in sæculo admisit, memoria renovanda est, utpote quæ jam pridem ei Deus ob religionis edita vota remisit. *RODRIG. p. I, tr. II, c. IV.*

Fr. Egidius interrogatus, an etiam in sæculo gratiam Dei quis consequi possit? respondit. Posse, utique, se tamen malle unum gradum gratiæ in Religione, quam decem in sæculo, eo quod in Religione facile conservetur, et crescat, ob impedimenta per votorum substantialium editionem remota. *Id. c. VIII.*

(*Vide in Appendice etiam § 2, n. 2.*)

DAMNUM VOTI NON SERVATI. — Ananias, et Saphyra ideo repentina morte puniti sunt, quia, ut S. Hier. loquitur, post votum obtulerunt quasi sua, et non ejus, cui semel ea voverant, partemque sibi alienæ substantiæ reservarunt, metuentes famem, quam vera fides non timet. Præsentem meruere vindictam, non crudelitatem sententiæ, sed correctionis exemplo. Denique et Apostolus Petrus nequaquam imprecatur eis mortem, ut stultus Porphyrius calumniatur, sed Dei judicium Prophetico spiritu annunciat, ut poena duorum hominum sit correctio multorum. S. HIER. *ad Deme.*

(*Vide etiam infra in Appendice § 2, n. 4.*)

Cum Hartfridus B. Thudonis consanguineus continentiarum voto ex timore edito se obtrinxisset, et promissionis immemor uxorem duxisset, nocte insequente vir quidam gravis ad eum ingrediens, dixit : Cur violata fide ducere non timuisti? quam frustra hoc feceris, vel ex hoc collige, quod semper eris

sine sobole, et virga eum in femore percussus: Hoc, inquit, tibi sit signum neglectæ promissionis, quod semper curvo pede deinceps incedes. Expergetus ergo, et eruditus verbere agnovit culpam, monasterium que ingressus vitam sanctam vixit. SURTUS 2 Nov.

Cum Sanctimoniales sub instituto S. Clare militantes civitate Gebenensi expulsæ fuissent, reliquæ quidem in catholicam quandam civitatem se transtulerunt; sed una maluit cum apostata quodam matrimonio inire, quæ tamen mox manifestam Dei vindictam experta est, quando a marito suo viva excoiata est. DAUBOIT. in *Catech. hist.*

Theodoretus in historia religiosa SS. Patrum scribit, quemdam Ismaelitam non obscuro loco natum ex iis, qui in nomen salutare Domini Christi crederant, Deo votum fecisse, divino vero Simone teste, quod deinceps abstinere ab esu ejusvis animati. Hoc promissum, nescio quomodo quodam tempore transgressus occisam avem ausus est comedere; Cum Deus autem per increpationem eum ad conversionem voluisset deducere, et suum famulum honorare, qui fuerat festis promissi, quod is fuerat transgressus mutata est in lapidis naturam caro avis, adeo ut nec si vellet quidem deinceps ea vesci posset. Hoc admirando et incredibili spectaculo obstupefactus barbarus ad sanctum venit quam celerrime, quod erat occultum peccatum in lucem proferens, et suam transgressionem omnibus enuntians et delicti a Deo petens veniam, et sancti auxilium invocans ut omnipotentibus suis precibus ipsum peccati vinculum exsolveret. THEODOR. in *histor. Relig. c. xxvi.*

EXEMPLA DOMESTICA.

Anno 1534, cum primi Patres vota sua in monte Martyrum prope Parisios, ipso festo Assumptionis B. Virginis renovassent, suæ deinde S. Ignatii, ut inter alia spiritus conservandi adjumenta, Socii anniversariam votorum renovationem, eadem in sede eodemque die facerent, quod et factum. *Hist. Sacr. p. I, l. I, n. 92.*

S. Franciscus Xaverius quotidie vota renovabat, aciebatque, vix ullum esse hominibus Deo sacris tutius contra Diaboli impetus munimentum hæc quotidiana renovatio. *Vita, l. c. xiii et xv.*

P. Jacobus Laynes quotidie vota in Missa, dum Christum communicaturus in manibus habebat, his verbis renovavit: placet, quod promisi. LUD. DE PONTE, p. III, de *perf. tr. V, c. xiv, § 2.*

Joannes Berchmannus bis quotidie, mane scilicet, et vespere, votas ut consueta formula renovavit. Deliciosissimum vero illi erat triduana collectionis tempus, eo quod se per eos dies locupletare loculos suos diceret, panemque refectionis spiritualis proventuris necessitatibus preparare. *Vita p. II, p. 154.*

Anno 1546, in Lusitania votorum renovatio in communi conventu fieri cepta est tanto omnium motu, sensuque, tam ingenti collacrymatione multorum, ut tum primi ad societatem accessus renovari lætissimum, tum representari suæ ejusque juvenicissimum dedicationis dies videretur. *Hist. Sacr. p. I, l. I, v, n. 99.*

Anno 1555, in India prima votorum renovatio facta est ingenti vi lacrymarum, atque inusitato quodam ardore spiritus, et animorum. *Ibid. l. XV, n. 19.*

P. Jacobus Cerrutus ter millies quotidie vota renovabat; semel 14000, vicibus id præstitit. LANCIZ. ep. XI, c. xxx, n. 189.

Michel Sartre Coadjutor ruri habitans, cum gravissime sæpe contra castitatem tentaretur, statim in genua proci dens sua vota renovavit, et statim omnis tentatio velut nubecula evanuit. *Ann. Lugd. Col. Aven. 1508.*

Alphonsus Rodriguez quotidie vota sua renovabat; et hæc renovatio conservabat eum semper vividum excitatum ad vota implenda, et Dominus clare illi significavit, sibi id placere, monuitque, ut se in hac renovatione exerceat, indicavitque simul profectum, quem inde anima ejus erat perceptura, et dona, quæ ipsi ob eam rem concessurus erat. *Vit. M. S. l. I, c. xiii.*

Cum quidam magni iudicii, et prudentiæ vir Societatem ingressus, vehementer a renovatione votorum, velut re inutili, abhorreret; nihilominus tamen ipso die renovationis vicisset sese, et cum summa iudicii repugnantia renovasset, Deus talem victoriam remunerari volens, Christum, dum Sacerdos de more hostiam in manibus tenebat, in S. Hostia corporali specie ostendit, a quo mira consolatione repletus, sed et lumine extraordinario donatus est, quo agnovit ejusmodi renovationem non modo utilis-

mam, sed et Deo gratissimam esse. Totus itaque in lacrymas effusus agnovit errorem suum, et detestatus est, plenusque celesti voluptate diu permansit, ita ut, præ abundantia gratiæ divinæ sese insinuantis, vocem in verba formare non posset. LANC. l. c. VIII, n. 84.

VOTI VIOLATI PENA.

Quidam, cum e Societate exiisset, mox mente captus et per plateas more furiosi currens, misera denique et repentina morte interit. RIBAD.

Franciscus Balsamus, studiis absoluti Societate egressus, ubi Messanam. et domum suam pervenit, tantis doloribus, morbisque cruciatus est, ut exaresceret, et tabesceret, diceretque, se, ex quo die Societatem deseruit, nunquam jucunditatis, et suavitatis bona fuisse usum. Octo menses intereunte laborans, inflatusque decubuit, sibi gravis, domesticis intolerabilis, ingratus alienis. Moriturus Patrem e Societate accersivit, qui, etsi propter mortuum tamen jam invenit, tam horribili, et foedo cadavere, tamque pestiferum odorem exhalante, ut ad hæc tegenda necesse fuerit citius eum sepellire, et præter morem Gentis feretro includere. *Idem.*

Quidem Fonseca deficiens a Societate, cum quodam die in militari exercitio probaretur, a Commilitone in oculo ictus, eum simul cum spiritu amisit. Eodem vero die cum B. Leo Henriquez per plateam transiret, et hoc nuntio audito admirandus Crucis signo se maniret, infans, qui tum casu in platea fuerat, cum vix loqui posset, ad Patrem dixit: Nam quem alium finem sortiri poterat is, qui a Societate defecit? *Idem.*

Juvenis quidam ex Lusitanis Insulis oriundus, quia vehementer urgebat, a Societate dimissus, post paucos dies ab adventu in Patriam, se piscatum contulit cum duobus aliis, cumque ille medius inter hos in rupe mari imminente sederet, ecce sibi repente exurgens fluctus eum e medio sociorum eripit, et absorbet, a nullo unquam deinceps conspectum, utroque interim socio incoolumni, et casum vehementer obstupente. *Idem.*

Coadjutor erat in Austria, qui tredecim annis in Societate vixerat, sed usque adeo inobediens, ut diceret, malle se capite plecti,

quam obedire. Societate dein egressus, et Viennæ præsidarius miles effectus, aliquoties excubias neglexit, quare accusatus, et capitis damnatus est. Hic ille vindictam Dei agnoscens, Patres, ut pro se intercederent, oravit; at impetratum nihil. Ergo miser ad supplicii locum, qui e regione Collegii erat, ducitur, paulo ante professus, desertæ Societatis hanc penam esse, se nec unum diem hilare extra eam vixisse. Sic capite plexus est: et ecce, decussum caput illico seipsum præcipiti rotatu in fredam aquam, quæ præterfluebat, iniecit, et os illud, quod contra obedientiam pandebat, aliquando totum in feces illas immisit. *Annus 1591, f. 266.*

EXEMPLA PROFANA.

Rex Moab videns prævaluisse adversum se hostes, arripens filium suum primogenitum obtulit holocaustum super murum, ex quo facta est indignatio magna in Israel, quare et obsidionem solverunt, et reversi sunt in terram suam. *IV. Reg. III.*

Alexander Magnus, cum vovisset, quod eum, qui sibi porta egresso primus occurrisset, interfici curaret, Agaso, qui asinum forte tunc ante se agebat, ad supplicium postulatus, protestatus est, dixitque, non se, sed asinum occidendum, ut qui primus Alexandro occurrisset. *VAL. MAX., l. VII, c. III.*

Antiqui Itali morem habebant *Ver Sacrum* vovendi; quo voto se in magnis periculis constituti obstringebant, et vovebant, se omnia animalia (etiam pueros, et puellas) quæ proximo vere nascerentur, oblaturos. *BEAULINCX. in theatr. V. eod., f. 239.*

SIMILITUDINES.

QUALITAS. — Sicut, si quis non fructus dumtaxat, sed arborem etiam donat, haud dubie gratius donatario munus offert, quam si solos fructus offerret; ita gratius quoque obsequium præstat Deo, qui non opera dumtaxat, sed etiam seipsum per religiosa vota Deo consecrat. *S. ANSEL. in l. simul.*

Sicut malum est facere aliquid turpiter ex fragilitate, aut consilii imbecillitate, multo pejus autem, si fiat ex deliberata voluntate peccandi, et in peccato persistendi; sic in virtutis muneribus omnia quidem bona, et laudabilia sunt, sed tamen sine comparatione meliora, quæ animo deliberate obfirmato

peraguntur. PLATUS, l. III, de bono Status relig., c. XXX.

Sicut corporum, sic animorum quoque sunt vincula, sed in hoc differentia, quod corporibus ut extrinsecus iocici possit, etiam invitit, ita etiam externa vi abrumpi; animus autem nulla re ligari possit, nisi ipse ligarit: sed cum vel semel ligavit, nulla humana potestas sufficit ad solvendum. *Ibid.*

Sicut is, qui non usum dumtaxat, sed etiam proprietatem rei concedit, plus utique dat; ita religiosus se per vota offerens Deo, majus sui sacrificium dat, quam secularis. S. BONAV. in apolog. paup.

Sicut, si quis munus Domino obtulerit, quod acceptum Sacerdos in templo seponit, non amplius potest pro suo arbitrio auferre; sic quoque, qui Deo animas suas consecravit, potestatem sui amplius non habent. S. EHR. in adhort. ad Novit. Monach.

UTILITAS. — Sicut proci, cum virginem, quam ambiunt, nuptiam vident, alio cogitationes transferunt; sic, cum Diabolus animam per vota Deo desponsatam advertit, omnis illi spes praecipit eandem rebus terrenis implicandi. PLATUS, l. I, c. XXX.

Sicut vites, et aliae arbores teneriores vinciri solent ad stipites firmiores, a quibus sustententur; sic homines, inconstantiam suam, et fragilitatem agnoscentes, facile intelligunt, nihil salubrius esse, quam si debilem hanc suam voluntatem in Deo sponse voti stabiliant, eique perpetuo obligentur. *Ibid.*

VIOLATIO VOTI.

Sicut transmigrans de nido suo; sic vir, qui derelinquit locum suum. *Prov.* XXVII, 8.

Sicut membra corporis a corpore avulsa emortua sicut necesse est; ita monachus quoque, qui reliquorum Fratrum corpori firmiori nexu per vota conjunctus est, divellere se non potest, quin animae vitam amittat, et cum ea Spiritus Sancti gratiam. S. BASIL. in Mon. constit.

MOTIVA.

AD VOTA ADIMPLENDA.

Quia vota opera nostra meliora faciunt; cum quodlibet bonum accessione alterius boni melius fiat; ipsa autem promissio boni haud

dubie etiam sit bonum aliquod. PLATUS, l. I, c. XXX.

Quia vota voluntatem nostram stabilunt in bono; atque adeo hominem Beatis similem faciunt, quia bono deflectere non possunt. *Idem.*

Quia vota copiosorem Dei gratiam conciliant; sunt enim quasi canales, per quem multo copiosius in voventem gratia derivatur, cum Deus non patiat se liberalitate vinci, atque adeo haud dubie tam insignem liberalitatem per vota religiosa exercitum liberaliter quoque sit remuneraturus. *Ibid.*

Quia vota singularem operibus dignitatem conferunt: Neque enim, ut recte discurrit S. Augustinus, virginitas (caedem est ratio aliorum votorum) honoratur, quia virginitas est, sed quia Deo dicata; qua, licet servetur in carne, spiritus tamen religione, ac devotione servatur; ac per hoc etiam virginitas corporis spiritualis est, quam vovet, et servat continentia pietatis. S. AUGUST., c. VIII, de Virginit.

Quia per vota religiosa gravissimum Deo holocaustum offertur; cum is, qui illa facit, nihil sibi reservet; quam ob causam praesentissima quoque alia vota in haec religiosa vota mutari possunt. ROMAN., p. 3, tr. II, c. IV.

Quia vota religiosa voventem Martyribus similem faciunt; ob illa quippe vita Religiosi genus quoddam martyrii vocatur, illo quidem, quo membra caeduntur, ferro, horrore mitius, sed diuturnitate molestius. S. BEN., s. XXX, sup. Cant.

MEDIA.

Crebra divinae gratiae invocatio: sic enim Salomon exemplo suo docuit, dum de seipso dixit: Et ut scivi, quoniam aliter non possem esse continens, nisi Deus det, et hoc ipsum erat sapientiae, scire cujus esset hoc donum; adii Dominum et deprecatus sum illum. (*Sap.* VIII, 21.) Quod ipsum etiam confirmans S. Augustinus: Est, inquit, devotio voventis, sed est humilitas deprecativae. Nemo presumat se viribus suis reddere, quod voverit. Qui te hortatur, ut voveas, ipse adjuvat, ut reddas. S. AUGUST., in Ps. XXXI.

Crebra memoria factae professionis. Sic S. Basilus virgini cuiquam lapsae suavit, dicens: Revoca in memoriam honestam professionem, venerandam congregationem, et sacrarum Virginum chorum. Recordare die-

rum carentium tumultu, et noctium illuminationum, cantilenarum spiritualium, orationum sanctarum, et cubicali casti, et virgine progressus, et mensae temperantis etc. S. BASIL. de Virg. laps.

Crebra votorum renovatio: nam, ut sapienter S. Gregorius dixit: Si lassescere ab inchoatis bonis nolumus, valde necessarium est, ut inchoare nos quotidie credamus. Sicut enim, quo crebrioribus ictibus clavus in lignum aut murum adigitur, tanto firmius haeret; sic quo crebrius haec promissio repetitur, tanto difficilior violatur. S. GREG. in moral.

Crebra consideratio fructuum, qui ex votis, religionis maxime, oriuntur: quis enim, si ceptulum pro ejusmodi votorum editione promissum consideret, non vehementer accendatur ad vota talia perfectissime servanda, ut tam pretiosi centupli, et ipse fieri particeps possit?

Crebra ponderatio sententiae a Christo prolatae: Tollite jugum meum super vos, jugum enim meum suave est, et onus meum leve. Sic enim phantasia corriget, quae multis absterret persuadendo, difficile nimis esse votorum editionem. (MATTH. II, 28.) Contra quam opinionem etiam Sanctus Chrysostomus sic loquitur: Quid levius dices, ac melius, quam sollicitudine saeculari, et laboribus, et metu exui? quam ab istius mundi stultibus segregari, et possidere placidi tranquillo portus securitatem? S. CHRYSOST. ad Theod. lapsus.

ASCETICA.

Quatuor sunt, quae de votis singulariter nosse, et observare debet Asceta. Primum est, ut certo sibi persuadeat, hanc votorum, quae in religione nuncupantur, triadem esse, praecipuum instrumentum adipiscendae perfectionis, id quod more suo S. Thomas solide sequentibus verbis demonstrat: Religionis status tripliciter potest considerari; 1. Secundum quod est exercitium tendendi ad perfectionem, quantum ad hoc requiritur, quod aliquis a se removeat illa, per quae posset impediri, ne totaliter ejus affectus tendat in Deum, in quo consistit perfectio charitatis. Cujusmodi autem sunt tria. Primum quidem cupiditas exteriorum bonorum, quae tollitur per votum paupertatis. Secundum autem est concupiscentia sensibilibus delectationum, quae excludantur per votum continentiae.

Tertium autem est inordinatio voluntatis humanae, quae excluditur per votum obedientiae. 2. Considerari potest Status Religiosus, secundum quod quietat animum ab exterioribus sollicitudinibus, secundum illud Corinth. Volo vos sine solitudine esse; haec autem solitudinis saecularis inquietudo praecipue ingeritur homini circa tria. Primo circa dispensationem exteriorum bonorum, et haec sollicitudo per votum paupertatis homini auferitur. Secundo circa gubernationem uxoris, et filiorum, quae amputatur per votum continentiae. Tertio circa dispositionem propriorum actuum, quae amputatur per votum obedientiae, quo aliquis se alterius dispositioni committit. 3. Considerari potest Status Religiosus, secundum quod est quoddam holocaustum, per quod aliquis se, et sua totaliter offert Deo: habet autem homo triplex bonum secundum Philosophum. Primum quidem exteriorum bonorum, quae quidem totaliter aliquis Deo offert per votum voluntariae paupertatis. Secundo autem bonum proprii corporis, quod aliquis praecipue offert Deo per votum continentiae, quo abrenunciat maxime delectationibus corporis. Tertio bonum animae quod aliquis offert Deo totaliter per obedientiam, qua aliquis offert Deo propriam voluntatem, per quam homo utitur omnibus potentiis, et habitibus animae. S. THOM. II. q. XLVIII, art. 7.

Alterum est, ut singulorum votorum in particulari naturam, et obligationem bene cognoscat: quam quidem cognitionem ex libris Ascetarum, maxime ex Alphonso Rodrig. par. III, tr. II, et sequentibus, facile haurire poterit.

Tertium est, ut tam felicitatem eorum, qui vota ejusmodi offerunt liberaliter, et studioso observant, quam eorum, qui ea violare presumunt, infelicitatem, et miserum statum bene cognoscat, et hoc motivo vel principali stimulo se ad observantiam illorum excitare studeat. Quem in finem prodest sequentem Sancti Ambrosii sententiam in memoria habere, qua utrumque hoc motivum virgini cuidam lapsae sic ante oculos posuit: Unde incipiam, inquit, quod primum, quod ultimum dicam? Bona commemorem, quae perdidisti? an mala delectam, quae invenisti? Eras Virgo in Paradiso Dei, utique inter flores Ecclesiae: eras Sponsa Christi: eras templum Dei: eras habitaculum Spiritus Sancti: Et cum dico toties, Eras, necesse est, ut toties ingemiscas, quia non es, quod fuisti. In-

cedebas in Ecclesia tamquam columba illa, de qua scriptum est : Pennæ columbæ deargentata, et posteriora dorsi ejus in pallore auri. Splendebas ut argentum, fulgebas ut aurum, quando cum sincera conscientia procedebas. Eras tamquam stella in manu Domini, nullum ventum, nullius belli nebulas pertimescebas. Quæ est ista subitanea conversio? quæ est ista repentina mutatio? De Dei Virgine facta es corruptio Satanae, de habitaculo Spiritus Sancti tugurium diaboli. Quæ incedebas ut columba, nunc lates in tenebris sicut stellio. Quæ fulgebas ut aurum propter virginitalis honorem, nunc vilior facta es luto platearum, ut etiam indigno pedibus conculceris. Quæ fueras stella radians in manu Domini, veluti de alto ruens caelo, lumen tuum exstinctum est, et conversa in carbonem. S. AMBR. *ad Virg. laps. c.*

Quantum est, ut, quoniam inter media præcipua ad exactam votorum religiosorum observantiam procurandam, est crebra renovatio votorum, maxime ea, quæ in Societate Jesu cum præmissa tridua collectione, et confessionis generalis institutione peragitur, bene cognoscere, studeat, et naturam, et fines seu fructus hujus renovationis, et modum eandem solide peragendi. Ad naturam quidem quoad atinet, breviter et bene eam S. Ignatius his verbis indicavit : Vota sua renovare, non est, obligatione nova se constringere, sed ejus, qua obstricti sunt, in Domino recordari, (S. IER., p. 5, *constit.*, c. IV, § 6) atque eandem confirmare cum voluptate scilicet (ut addit Rodriguez) animique alacritate, iterando quod semel factum est, eoque testificando, minime id mutare nos, quin potius gratos, æternumque obnoxios ostendendo tanto Benefactori, qui nos inter suos esse jussit, eamque nobis mentem iniecerit, ac, nisi jam nos ei in holocaustum obtulissemus, certe adhuc oblaturos, imo, si mille mundi forent, omnibus, illius amore nuntium remissuros; si voluntates nobis, totidemque corda forent, omnia pariter eidem præbituros. Qua quidem alacritate si pro eo, ac par est, hæc votorum renovatio fiat, nova haud dubie, nec vulgaris a Deo gratia initur; quemadmodum enim complacentia de peccato olim patrato novum peccatum est, novaque injuria, ac novam poenam exigens, ita vicissim voluptas, ac complacentia recte facti bona, multumque divinæ bonitati accepta est. ROBERT., p. 4, tr. II, c. VIII.

Jam vero finis seu fructus renovationis

triplex a S. Ignatio recte statuitur, nempe. 1. *Devotionis augmentum*, quam experiuntur affatim, qui se rite ei comparant. 2. *Excelsio memorie*, qua obligationis, per quam Deo quisque adstringitur, recordatur, ut firmius promissis stetur, virtutemque ardentioribus in dies animis imbibat. 3. *Major in sua vocatione confirmatio*: sicut enim generale tentationibus omnibus antidotum est, contrariarum virtutum actus exercere (quoniam contraria contrariis curantur) ita contra interiores tædi displicentiæque motus, quibus dæmon infestat, hæc votorum instauratione tutissimum est presidium, quippe qua et hostis paulatim exarmatur, et, si quid forte per incuriam commissum aut omissum est, cum fenore compensatur.

Denique modus hanc renovationem instituendi optimus, et solidissimus est, qui ex similitudine cum imagine renovanda petitur; ut videlicet. 1. Sordes et maculae eluantur; id quod per generalem confessionem, et frequentem contritionem elicitem impletur. 2. Novi colores apponantur; quod sit per ipsam votorum renovationem, novaque alia proposita per varias meditationes excitata. 3. Velo obtegat, ne tam facile iterum per pulveres aut alias res maculetur id quod perficitur, dum radices et causæ imperfectionum indagantur, et efficacia media ad eas deinceps removendas excogitantur.

MISCELLANEA.

QUALITAS. — Vota sunt nodo Gordiano similia, quem, quia sine et principio carebat, nemo dissolvit, donec Alexander gladio dissecuit. Hinc et Batavi in numismate habent vincula nodis constricta, hoc lemmate subiecto: *Nec viribus ullis.* ENGERL., p. 2. *Luc. Evang. emb. II, § 3.*

VIOLATIO. — Rudolphus Sueviæ Rex, cum fidem Henrico IV. Imperatori datam rescidisset, et paulo post in prælio prope Maspurgum inlito dextram amisisset, ea militibus ostensa: Hæc, inquiebat est manus, qua fidem Henrico domino meo dedi: nunc tandem considerate, an juste ab eo defecerim. Idem olim dicent, qui vota violare, fidemque per ea Deo datam frangere presumpserint. SERIGELIUS *apud Beirlinck in fest. Annunc.*, t. VII.

AUCTORES.

Alphonsus Rodriguez p. I, tr. 2.

Luca Pinellus de perfect. Christ., l. I.

Joannes Busæus in Panario V. Voti violatio.

Hieronymus Platus de bono Status Religiosi lib. I, cap. xxx.

Henricus Engelgrave part. II. Luc. Evangel. emblem. II, § 3.

Laurentius Beyrlinck in theatro vitæ humanæ V. eodem et in Promptuario tem. VII, in festo Annunc. B. Virg. VI. Josephus Langius in Polyanth. V. eodem.

VULNERA CHRISTI

EX S. SCRIPTURA.

Quid sunt plagæ istæ in medio manuum tuarum? Et dicit: His plagatus sum in domo eorum, qui diligebant me. ZACHAR. XIII, 6.

Ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras atritus est propter scelera nostra. ISAIE, LIII, 5.

De cætero nemo mihi molestus sit; ego enim stigmata Domini Jesu in corpore meo porto. GALAT., VI, 17.

A planta pedis usque ad verticem non est in eo sanitas; vulnus et livor, et plaga tumens non est circumligata, nec curata medicamine, neque fota oleo. ISAIE, I, 6.

Haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris. *Is.*, c. XII.

Foderunt manus meas, et pedes meos, dinumeraverunt omnia ossa mea. *Psal.* XII, 28.

Concidit me vulnere super vulnus; irritum in me quasi gigas. *JOB.*, XVI, 15.

Quoniam quem tu percussisti, persecuti sunt, et super dolorem vulnerum meorum addiderunt. *Ps.* LXVIII, 17.

FIGURÆ VETERIS TESTAMENTI.

Joseph dedit suo fratri Benjamin 300, argenteos, cum quinque stolis optimis. Jesus suis fratribus quinque sua vulnera dat, ut pretiose vestiantur. Hoc nimirum est induere Jesum Christum. *Quicumque enim in Christo baptizati estis* (sanguine e vulneribus profuso) *Christum induistis.* *Gen.* XLV, 22.

Quinque cortinae constituuntur ad vestien-

dum tabernaculum, quinque vectes, quinque columnæ in introitu tabernaculi omnibus conspicuæ. Præclara divinarum vulnerum symbola hæc enim quinque cortinae sunt, quæ vestiunt teguntque divinitatem; quinque vectes sunt, qui claudunt infernum; quinque columnæ, quæ spem nostram sustentant. *Exod.* XXVI.

In Levitico celebre illud promissum statuitur, Persequentur quinque de vestris centum alienos. Quinque nempe vulnera devote cordi impressa, integras adversitatum, et periculorum centurias solent fugare, et extermine. *Levit.* XXVI.

Oblationes Deo a tribubus factæ, numero quinario constabant, videlicet arietes quinque, hirci quinque, agni anniculi quinque. Quidquid Deo obtulerimus, placebit minus, si quinque Jesu vulneribus non sit unum. *Num.* VII.

Moyses separavit tres civitates trans Jordanem ad orientalem plagam, ut essent peccatoribus in asylum. Tres civitates sunt vulnera manuum, vulnera pedum, et lateris, ad quæ omni tempore, potissimum tamen in mortis periculo, patet accessus, et asylum, si peccata operum, omissionum, et affectuum nos persequuntur, et mortalis culpæ reos agunt. *Deuter.* IV.

Viri Dan miserunt quinque viros exploratores terræ; Mittamus quinque vulnera in cælum, et referent idem nobis, quod exploratores illi: *Surgite, ascendamus ad eos: vidimus enim terram valde opulentam, et uberrimam: nolite negligere, nolite cessare, eamus, et possideamus, nullus erit labor.* *JUDIC.* XVIII.

David elegit sibi quinque limpissimos lapides, quibus se adversus turrim carneam Goliathi armavit. Quinque Jesu vulnera totidem victoriosi sunt lapides, quibus hostis numquam non sternitur. Testem appello Alphonsum primum, contra innumerabilem Maurorum exercitum adhibitis quinque Jesu vulneribus pugnare, et vincere cœlitus edoctum. Nullus nos hostis superare poterit, nullum non hostem superabimus, si quinque vulnera cordium nostrorum fuerint insignia. *I. Reg.* XVII.

Isaias inter alias prædixit: *Erunt quinque civitates in terra Ægypti, et una vocabitur civitas Solis, et mittet eis Salvatorem, et propugnatorem.* Quinque civitates quinque sunt vulnera, inter quæ vulnus lateris merito vocari potest civitas Solis. Qui has civitates in cor suum, velut terram angustiarum, et tri-

bulationum (ita enim Ægyptum interpreta-
mur) reposerit, mox sentiet adesse sibi Sal-
vatorem, et propugnatorem. ISALE XXXIX.

Quinque cubitus mensus est Angelus vesti-
bulum templi. Vestibulum cæli est mors
justi, hanc Archangelus Michael ex quinque
vulneribus Salvatoris mensurat; si enim
opera tua fuerint inventa in mensura vulne-
rum, in horum nempe honorem peracta,
justus es, templum Dei es, celo natus es.
EZECH. XL.

FIGURÆ NOVI TESTAMENTI.

Quinque Christi vulnera sunt quinque pa-
nes, quibus satiat omnem multitudinem.
MATTH. XIV.

Sunt quinque talenta, quibus æternas
quinque sensuum voluptates promeremur.
MATTH. XXV.

Sunt quinque minæ, quas qui bene expo-
nit, latissimum Engo aliquando auditurus
est. LUC. XIX.

Sunt quinque porticus piscinæ Probaticæ,
ad quas languentes confluant, ut persanen-
tur. JOAN. V.

Sunt quinque in domo una divisi, quia in
domo cordis sensualitates dividunt, et inor-
dinatum affectum excludunt. LUC. XII, 52.

Sunt quinque prudentium virginum lam-
pades ad adventum Sponsi indeficienter ar-
dentes. MATTH. XXV.

EX SS. PATRIBUS ET DOCTORIBUS.

QUALITAS. — O homo, vide, quæ pro te
patior. Non est dolor sicut quo crucior. Ad
te clamo, qui pro te morior; vide penas,
quibus afficior; vide clavos quibus confodior,
cum sit dolor tantus exterior, interior est
placuit gravior, cum te tam ingratum ex-
terior. S. BERN. ap. Caroff. in fascie.

Ad hoc perforatum est latus tuum, Domi-
ne, ut nobis pateat introitus. Ad hoc vul-
neratum est cor tuum, ut in illo, et in te ab
exterioribus perturbationibus absoluti habi-
tare possimus. (MYRRH., l. III, consid. II.) Ni-
hilominus, et propterea vulneratum est, ut
per vulnus visibile vulnus invisibile amoris
videamus; quomodo hic ardor melius ostendi
potest, nisi quod non solum corpus,
verum etiam ipsum cor lancea vulnerari per-
misit; carnale ergo vulnus spirituale ostendit.
Idem, c. III, de Pass. Dom.

Doles, Domine, non tua vulnera sed mea,
non tuam mortem sed nostram infirmitatem.
S. AMBR. sup. Luc.

Videri vult vulnera sua Christus tamquam
bonus dux signa. S. BERN. sup. Cantie.
serm. LXI.

UTILITAS. — Noli dicere: In cælo non ero.
Tenemus mortem Christi. Desperarem, uti-
que, sed non despero, quia vulnerum Christi
recordabor. S. AUG. serm. LXXIV, ad Fratr.

Simili verborum forma utitur D. Bernar-
dus: Peccavi peccatum grande, turbatur
conscientia, sed non perturbat, quoniam
vulnerum Domini recordabor. S. BERN. s.
LXV, in Cant.

Filius Dei Altissimi jubetur occidi, ut vul-
neribus meis, id est peccatis, pretioso sui
sanguinis balsamo mederetur; et subjungit:
Agnosce o homo, quam gravia sunt
vulnera, pro quibus necesse est, Dominum
Christum vulnerari. *Idem* in Fascie. Coroff.
l. II, consid. II.

Si quis fugiet, vivet. Tutum refugium
contra hostes vulnera Salvatoris. Ante te est
turris, recordare Christum, et intra in tur-
rim, recordare cogitando, cum aliquid pate-
ris, quia prior, plus et pure propter te pas-
sus est; et quo fine? ut resurgeret, et tu ta-
lem finem spera, et non consenties inimico,
et intrasti in turrim. S. AUG. *ibid.*

O beata lancea, et beati clavi, qui aper-
tionem hujusmodi facere meruerunt? O si
fuissem loco illius lanceæ, exire de Christi
latere noluissem, sed dixissem: *Hæc requies
mea in sæculum sæculi, quoniam elegi eam.*
Fascie. c. I, I, consid. IX.

Præ nimio amore aperuit sibi latus, ut ti-
bi tribuat cor suum; sibi etiam voluit pedes,
et manus perforari, ut, cum ad ipsum perve-
neris, sic tuæ manus intrent in suas, ac pe-
des tui in suos, ut sibi inseparabiliter con-
jungaris. Obsecro secundum Apostolum ani-
ma mea, omnia probra hæc coneris experi-
ri? et non dubito; quod si fueris aperta om-
nia præter ipsum, et ejus vulnera amaritudi-
nem reputabis. *Ibid.* n. 4.

Dnas habet patrias versus Christianus;
altera est vulnum, in qua gignitur glo-
ria; altera cæli, in qua reascitur immortalis
ad gloriam; utque in morte certus sis de
futura cæli patria, fac in vita præsentis sis
vulnerum civis. *Ibid.* consid. XII, n. 3.

Clavi, qui manus pedesque transfixerunt,
perpetuis diabolum fixere vulneribus; sic
suam Christo consummante victoriam, ut in

ipso omnes, qui eum crederent triumpharent.
Ibid. consid. XXXV, 2.

Inde tolerantia martyrii provenit, quod in
Christi vulneribus tota devotione versetur,
et jugi conversatione demoretur. Et addit
causam: quia non mirum, si exul a corpore
dolores non sentias corporis. Neque tamen
ob id redditur insensibilis; quare sequitur:
Submittitur enim sensus, non amittitur, nec
deest dolor, sed superatur, sed contemnitur:
et non facit hoc stupor, sed amor. O
felix transitus a vulneribus corporis proprii
ad vulnera corporis Christi, a corpore mor-
tis ad corpus veræ vitæ! Si in semetipso ha-
bitaret Martyr, ferrum profecto sentiret,
succumberet, negaret. At vero commorando
in corpore, et vulneribus Christi non pa-
vet ferrum, dolorem nescit, et invictus per-
sistit in voce fortissimæ confessionis. *Ibid.*
consider. XLIII.

Attendamus ad iudicium dilectionis, et
promissionis Dei. Quales arrhas accepimus?
tenemus mortem Christi, tenemus sangui-
nem Christi. Si non amaret, talia pignora
non daret. S. AUG. *ib.* fol. 388.

O homo, securum habes accessum ad
Deum, ubi habes Matrem ante Filium; Fi-
lium ante Patrem; Filius ostendit Patri vul-
nera, et latus; Mater ostendit Filio pectus,
et ubera; nulla ergo esse poterit repulsa,
ubi tot sunt charitatis insignia. S. CORN.
super Cant.

Respice in faciem Christi tui, qui tibi us-
que ad mortem obediens factus est; nec re-
cedant ab oculis tuis cicatrices vulnerum
ejus in perpetuum, ut memineris, quantum
satisfactionem pro peccatis nostris ab eo
susceperis. S. ANSEL. *Dialog. de Pass.* c. XXV.

Tuta et firma requies est infirmis, et pec-
catoribus in vulneribus Salvatoris, securus
illic habito, patent mihi viscera per vulne-
ra, quicquid ex me mihi deest, usurpo mihi
ex visceribus Domini mei, quoniam miseri-
cordiæ affluunt, nec desunt foramina, per
quæ effluant. Per foramina corporis patent
mihi arcana cordis; patet magnum pietatis
Sacramentum; patent viscera misericordiæ
Dei nostri, in quibus visitavit nos oriens ex
alto; vulnera Jesu Christi plena sunt miseri-
cordiæ, plena pietate, plena dulcedine, et
charitate; foderunt manus ejus, pedes ejus,
et latus ejus lancea perforaverunt; per has
rimas licet mihi gustare, quam suavis est
Dominus Deus meus, quoniam revera suavis,
et mitis, et multæ misericordiæ est omnibus

invocantibus in veritate, omnibus inquiren-
tibus, et maxime diligentibus; copiosa re-
demptio data est nobis in vulneribus Jesu
Christi Salvatoris nostri, magna multitudo
dulcedinis, plenitudo gratiæ, et perfectio
virtutum. Cum pulsata aliqua turpis cogita-
tio, recurro ad vulnera Christi, cum me premit
caro mea, recordatione vulnum Domini
mei resurgo; cum diabolus mihi parat insi-
dias, fugio ad viscera misericordiæ Domini
mei, et recedit a me; si ardor libidinis mo-
veat membra mea, recordatione vulnum
Domini nostri Filii Dei extinguitur. In om-
nibus adversitatibus non inveni tam efficaci
remedium, quam vulnera Christi; in illis
dormio securus, et requiesco intrepidus.
Christus mortuus est pro nobis, nihil tam ad
mortem amarum, quod morte Christi non
sanetur, tota spes mea est in morte Domini
mei; mors ejus meritum meum, refugium
meum, salus, vita, et resurrectio mea; meri-
tum meum miseratio Domini; non sum meriti
inops, quando ille miseratio Domini
non defuerit; et si misericordiæ Domini
multæ, multus ego sum in meritis. Quanto
ille potentior est ad salvandum, tanto ego
sum securior. S. AUG. *Manual.* c. XXI et
XXII.

Quicunque vult perfecte Deo adhærere, se
totum intra se recipiat, nec aliud unquam
objectum inibi mente attendat, quam solum
Jesum Christum vulneratum, sique per
eum in eum, id est, per hominem in Deum,
per vulnera humanitatis ad intima Divinitatis
suæ sedulo, et obnixè intendat. S. ALBERT.
M. de adhær. Deo, c. II.

Recordatio vulnerum Christi medicamen-
tum est efficax. *Ser.* LII.

Scio, quod merita mea non sufficiunt,
quod mihi deest, audacter usurpo ex vulne-
ribus Christi; quæ misericordia affluunt, nec
desunt foramina, per quæ defluant; patet
enim arcanum cordis per foramina corpo-
ris, patent viscera misericordiæ Dei nostri,
in quibus visitavit nos oriens ex alto. *Idem*
in quodam ser.

JUCUNDITAS. — Bonum est nos hic esse,
scilicet in vulneribus Christi, et faciamus hic
tria tabernacula, unum in pedibus, unum in
manibus, aliud continuum in latere; ubi vo-
lo quiescere, et vigilare, bibere, comedere,
legere, adorare, et omnia mea negotia per-
tractare, ubi loquar ad cor ejus, et ab ipso,
quod voluero impetrabo. S. BONAV. *apud*
Caraffa in Falsc. consid. I.

In vulneribus est multitudo dulcedinis, plenitudo gratiæ, et perfectio virtutum. S. Aug. *ib. consid. xxxv.*

Accurre anima, ex consilio S. Anselmi, ad sacra vulnera, et suavissimas illas guttas lambes; Accurre cum Augustino ad sacrum pectus Mariæ, et lac dulcissimum suge, et cum eodem dic : Hinc pascor a vulnere, hinc lactor ab ubere, positus in medio, quo me vertam, nescio. *Ibid. consid. vii.*

Hæc vulnera quinque sanctissima plus pulchritudinis, decoris, et charitatis toti celesti curiæ conferunt, quam omnia alia, quæ in vita perenni (excepta Divinitate) habentur. *Ibid. l. III, consid. vii.*

O cæcitas filiorum Adæ, qui per hæc vulnera in Christum nesciunt intrare. An ignoratis, quod Christus est gaudium Beatorum? cur ergo tardatis per sui corporis foramina in illud gaudium introire? Ecce aperta est janua Paradisi, ecce lignum vitæ tam in ramis; quam in stipite perfossum : in quibus foraminibus nisi pedes, id est effectus posueris, non poteris capere fructus ejus. *Ibid. consid. xiii.*

EXEMPLA SACRA.

CULTUS. — Sanctus Franciscus Xaverius identidem orabat hanc collectam : Domine Jesu Christe, Deus cordis mei, per quinque illa vulnera, quæ tibi in cruce nostræ amor influxit, tuis famulis subveni, quos pretioso sanguine redemisti. *Carava in Fasc. consid.*

B. Virgo revelavit S. Birgittæ, omnem suam vitam mixtam fuisse doloribus, et consolationibus; doloribus, propter vulnera Filii; consolationibus, quod nosset eam esse Dei voluntatem cedereque in salutem hominum. Quando considerabam loca clavorum in manibus, quas secundum Prophetas crucifigendas audivi, tunc oculi mei replebantur lacrymis, et cor meum quasi scindebatur præ tristitia; sed consolabar, cum considerabam potentiam Deitatis ejus, quod ipsa sic vellet et expediret; et sic erat semper lætitia mea mixta cum dolore. *Ibid. l. III, consid. xxiii.*

S. Comes Elzearius sic ad conjugem scripsit : Si me videre cupis, quære me in vulnere lateris Christi; ibi enim habito, et ibi me poteris invenire. *Ibid. l. II, consid. xxx.*

Piissimus Bambergæ Episcopus Joannes Godefridus de seipso dixit : In veritate ego

jam inde a prima pueritia semper dilexi quinque vulnera Salvatoris, et quocumque ad ea sub meis orationibus cogitationes meas animumque converti, singulari sensu pietatis, et motione quodam suavissima cœlitus afficior; quotiescumque vero ab illorum spirituali contuitu non adverteus mentis oculos deflecto, in varias illico evagationes abripior, et sine devotione preces meas absolvo. *Kisell. Alceo VI, in Bosis exhort. v, § II.*

S. Mechthildis a Deo inspirata hac utebatur oratione : O salutifera vulnera dulcissimi mei Jesu Christi, salvete, salvete, salvete in potentia Patris, qui vos dedit; in sapientia Filii, qui in vobis sustinuit; in benignitate Spiritus Sancti, qui in vobis opus nostræ redemptionis perfecit. *Caraffa in Fas. l. II, consid. xiii, n. 2.*

Sanctus Bernardus assidue dicere solebat : Nolo, Domine, vivere sine vulnere, cum te video vulneratum. *Ibid. n. 3.*

Revelavit aliquando Deus S. Catharinæ, quod, cum via ad cœlum destructa esset, miserit Filium in nostra carne in terras, ut illa instar pontis uteremur, et per vulnera, eum gradus scanderemus a terris in cœlos : eos, qui in peccato mortali occumbunt decidere ex hoc ponte, et præcipites in infernum ruere. *Ibid. n. 4.*

S. Edmundus, antequam expiraret, vulnera Christi exosculatus : Amodo hauriam aquas de fontibus Salvatoris, dixit, et vixit. *Hartunck Dom. in Albis con. civ. § 9.*

UTILITAS. — In Prato spirituali legitur de viro quodam devoto, quod quia in honorem v. vulnerum quotidie magna cum devotione spiritus v. Pater, et Ave recitabat, eidem die quadam Redemptor noster apparet, per unumquodque vulnus adeo immensam suavitatem, et gaudium communicavit, ut deinceps omnia mundi gaudia fastidiverit, nec in ulla alia re consolationem senserit, quam in passionis dominicæ recordatione. *Mansi, disc. xix, n. 7.*

Narrant Annales Eremitarum S. Augustini, beatum Joannem de Incontris, juvenem tenerimum, cum rigorem Ordinis in tyrocinio ferre non posset, reditum ad seculum cogitasse, cui aspectabilis Jesus latus suum detexit et dixit : Fili, ubi cibus tibi aridior, lectus durior, molestiores fuerint villigæ, ingredere vulnus hoc, et intinge illa in sanguine lateris mei, et illico dulcescent omnia. Paruit juvenis, et paradisum habuit in terris. *Hartunck Dom. II, Quadr. § 5.*

B. Alquirinus Cisterc. rogatus in agone, quomodo haberet? Bene habeo, respondit, parata sunt omnia, præventus sum in benedictionibus dulcedinis. Rogatus denuo numquid visione quæpiam cœlitus donatus esset? Modo, respondit : Apparuit mihi Jesus Christus, qui sereno me vultu intuitus vulnera sua ostendit, et dixit : Ecce peccata tua deserta, veni, vide, deosculare vulnera, quæ tantopere dilexisti, et toties in meis infirmis fovisti; ecce, qui in infirmos fovet; fovendus ab iisdem, cum in fine vitæ, tum in vita altera sine fine. *ib. Dom. in Albis con. civ. § VII.*

S. Mechthildis audivit Christum de hisce vulneribus ita loquentem : Vulnera mea sunt animarum gazophylacia, ad supplementum earumdem paupertatem; sunt lavacra, ad ablendas earumdem sordes; sunt gratiarum fluentia, ad merita perficienda. *Ibid. § 1.*

Similiter Soror B. Mechthildis S. Gertrudis, cum opera sua vulneribus Dominicis commendasset, vidit perfici, emendari singula, et supplementum ex iis copiosum ad placendum Patri, placandumque eundem accedere; Unde hanc suadere solita est præcutionem in fine præcipuorum operum diendam : Supple, pie Jesu, per vulnera tua imperfectum meum. *Ibid.*

Consueverat pia quædam persona pro animabus purgatorii recitare quinque Pater, et Ave, in honorem quinque vulnerum, quæ etiam affectuosissime eodem fine suaviabatur. Forte pium hoc opus exerecens pro certa quadam anima ad osculum lateris, ecce conspiciat profluere sanguinem, et aquam de se vaporem quendam expirantes. Quod erat indicium liberatæ animæ. *Ibid. 3.*

B. Joannes de Alvenia obsecrare solebat per intercessionem sanctorum vulnerum a Deo misericordiam animabus purgatorii : et ecce aliquando tantam inde multitudinem vidit prodeuntem, multitudinem scintillarum e magna, et ardenti fornace prodeuntem exaquare. *Ibid.*

Recensuit quondam Christus D. Gertrudi, quod semper ante Patrem stet, vulnera offerens in satisfactionem nostrarum culparum. Et quidem pro peccatis cordis hominum offerre se cor suum immaculatum; pro peccatis operum vulnera manuum, et pedum. *ib. l. II, consid. vii, n. 3.*

Apparuit aliquando Christus Sanctæ Mechthildis, et dixit : Sepeli intra cor tuum me, et

vulnera mea; eritque cor argenteum habens operculum aureum in signum puritatis, et charitatis. *Ibid. consid. xvi, n. 3.*

Viro eximie sanctitatis inter precandum medium efficacissimum pro excitando in se amore divino flagitanti, respondit Christus, ut se in consideratione suæ humanitatis vulneratæ, et in passione sauciata, exerceat; siquidem in illa mirum in modum resplendet charitas Dei : Exerce te in humanitate mea passione vulnerata, nam in ea maxime luget mea charitas, non aliter, quam sol in suo splendore; rosa rutilans in suo odore; ignis vehemens in suo flagranti aestu, et ardore. *ib. cons. xxi, n. 3.*

Sub Friderico Imperatore miles trifur triduo in patibulo vivus hæsit, nec mori valuit, dum Sacramentali absolutione a Sacerdote expiaretur, eo quod, scleratus licet, honore SS. Vulnerum quinquies orationem Dominicam, et Salutationem Anglicam quotidie recitasset. *Hartunck, Dom. in Alb. Conc. Civ. § 9.*

SIMILITUDINES.

Sicut Noe in Arca janam fecerat, per quam intraret animalia non peritura diluvio : Sic Christus, ejus typum gessit Noe, in arca corporis sui janam hanc aperuit, per quam qui intraret, non intreret diluvio æternæ damnationis. *Bezerl. in Fest. S. Th. § 1.*

Sicut germen arbori insertum fructum adfert, vimque ejus, cui insertum est, accipit; ita inserimus nos quoque Christo : Vulnera scissuræ sunt, Christus arbor, a quo omne robur accipimus. *Ibid.*

Sicut quandoque infirmos videmus ita male se habere, ut medici eos tolli, et in alio solo cœlum mutare præcipiant; ita patria nostra vulnera Christi sunt, per quæ renati sumus, utpote e quibus nostræ salutis medicinæ profluxerunt Sacramenta, ut dicit Gloss. Ordin. In ejus signum e latere ejus exivit sanguis, et aqua. *Ibid.*

MOTIVA.

Quia vulnera Christi sunt optimum medium ad gratitudinem Deo exhibendam, ut recte indicavit, qui dixit : Quid retribuam Domino pro omnibus beneficiis ejus? Vulnera Salvatoris. Quid retribuam Domino pro omnibus peccatis meis? Vulnera Redemptoris. *(Caraf-*

fa Fascid. l. II, consid. vii, n. 1.) Unde et S. Cyprianus dicit *Hoc facite in meam commemorationem*; id est, in meam imitationem, seipsum in mortem offerendo, sicut videt, se Christum offerre. Et hæc est sola retributio, cum sanguis sanguine compensatur. (*Ibidem* consid. xxiv, n. 1.) Sed et S. Mechtildi idipsum indicatum est; cum enim aliquando exquiret a Domino, quid agere tandem posset, ut se pro beneficio vulnerum gratam ostenderet; apparuit Christus, et dixit: Pro vulneribus pedum offeres mihi omnes tuos affectus, et desideria: pro vulneribus manuum offeres actiones tuas, et passiones: pro vulnere lateris perfectam conformitatem cum voluntate mea. *Ibid.* l. III, consid. xii, n. 2.

Quia optimum sunt mediam ad satisfactionem pro peccatis prestandam. Hinc, cum devota quadam anima Deum precaretur, ut se id, quod homini summe foret utile, edoceret, responsum accepit: utilissimum fore homines scire, et in memoria sæpius habere, quod ego Virginis Filius pro salute eorum adsto ante Deum Patrem: et cum ex humana fragilitate delinquant corde, offero pro eis cor meum immaculatum, et transverberatum: et cum offendunt opere, exhibeo manus meas perforatas, et statim innocentia mea placo Patrem. (*Ibid.* l. II, consid. viii, n. 1.) Id vero etiam confirmavit S. Catharina Senensis; quam cum ad desperationem deducere cupiens Dæmon incropabat de vita pessime acta, libere illa respondit: Vera sunt, quæ dicis, ego me peccatricem fateor. Verum Domini vulnerum recordor, in quibus omnem spem meam reposui. In Domini vulneribus abscondar, et ejus pretioso sanguine abluiam animam meam, et omnia peccata mea delebo. Fregere tam potentia verba Dæmonem, et in fugam egerunt. *Ibid.* l. II, consid. xxv, n. 3.

Quia sunt optimum medium ad Judicium divinum mitigandum, uti sequens visio indicat. S. Mechtildem in visa raptam ad iudicium accusarunt Angeli Sancti, et creaturæ omnes; Seraphini ob teporem in amando, Cherubini ob exilitatem sciendi; Throni incusabant defectum pacis; Apostoli exiguam doctrinæ suæ curam; Martyres in fortitudine pusillam magnanimitatem; B. Virgo neglectæ infidelitatis erga Filium suum integritatem; Omnes creaturæ in usu sui abusum. Inter hæc Christus ad Mechtildem versus, eam bono animo esse jussit, et intentata cri-

mina diluit. Ex quo illa animosior facta, talem, ac tantum Advocatum in brachia sumpsit, offerens ejus vulnera, et inde manantem sanguinem cum meritis passionis pro suis defectibus, et quidem humilitatem pro sua superbia, charitatem pro sua tepiditate. Hæc itaque oblatione satisfacit Judici, et iudicii penas declinavit. *Ib.* consid. xi, n. 3.

Quia sunt optimum medium ad peccata vitanda, uti P. Caraffa indicavit dicens: Una vulnerum Christi memoria tantarum est virium, ut quemadmodum a luce tenebræ, a vita mors, sic ab ea pellatur, et destruat omne peccatum; de peccato damnavit peccatum, inquit Apostolus, Christus suis vulneribus, hoc est, sacrificio pro peccato oblato, damnavit, et destruxit peccatum. Et S. Bernardus: Tanta est virtus vulnerum Christi, ut ad eorum memoriam totius peccati, et mortis fugetur exercitus. *Ibid.* consid. xv, l. V.

Quia sunt optimum medium ad voluptates spernendas, uti experta est mulier, ad quam ab amore carnali, et mundano convertendam apparuit Dominus, ceu noviter passus, quasi plagis recentibus crucifixus, et dixit ei: Me diligas, qui sum formosus, bonus, dulcis, et generosus. His dictis evanuit, mulier vero plena jubilo, et exultatione omnem tentationem excussit. (*Consid.* xxv, l. II.) Sed et alias cuidam, creaturam pulchritudini plus æquo alligatæ, apparuit Christus ostendens vulnera pulcherrima, et gloriosissima, ac ita recentia, ut ea hora inflicta viderentur, tantumque fuit lumen, et pulchritudo, quæ inde promicabat, ut anima illa capta Christi amore omnem creatum exuerit. S. quoque Theresia ex solo unius vulneris manus aspectu ita immutata animo fuit, ut hanc illius pulchritudinem, et lumen adamarit super omnia, et ab illa hora omnem amorem, et pulchritudinem mundi abhorret. Quare optime hinc deducit Blosius quod post Deum maxima celi pulchritudo consistat in Christi vulneribus. Hæc quinque vulnera sanctissima plus pulchritudinis, decoris, et charitatis toti cælesti curiæ conferunt, quam omnia alia, quæ in vita perenni (excepta Divinate) habentur. Hinc pariter deducemus, quantopere dolendum sit, quod in tantam hæc vulnera oblivione devenierint. *Ibid.* l. III, consid. vii, n. 3.

Quia sunt optimum medium ad Dæmonis tentationes vincendas. Hinc Mariam Magdalanam, in deserto vehementer a Dæmonibus

oppugnatam, apparens Angelus munivit cruce Domini. Visabantur in ea quinque vulnera et mysteria passionis. Erexit autem eam ad ostium spelunçæ: ex quo tempore immunis fuit ab insultibus Magdalena. Et confirmans idipsum S. Ambrosius, si in te, inquit, insurrexerit lupus, petram cape, et fugiet. Petra tua Christus est perforata vulneribus. Hanc petram quasivit Petrus, cum titubaret in fluctibus: et invenit, quod quasivit, quia dexteram amplexus est Christi. *Ibid.* l. II, cons. xxv.

Quia optimum sunt medium ad adversa fortiter toleranda. Nam teste S. Bernardo, ideo voluit Christus oculos in sua sustolli vulnera, ut exemplo sui reddat nos ad tolerandum fortiores. Non enim sentit sua vulnera miles, qui sui ducis vulnera intuetur. Hinc, cum quadam persona vehementer afflictæ esset, hanc audivit vocem: Surge, et cogita vulnera mea. Fecit, et se consolatam mox invenit. Alius, qui a Religione ad sæculum revertebatur, a Christo his vocibus in proposito confirmatus est: Omne asperum intinge in latus meum, et erit tibi dulce. Tribulatio, inquebat S. Catharina Senensis, similis sit duro pani, qui in Christi sanguine intingendus est. *Ibid.* l. II, cons. xxii, n. 1 et 3.

Quia optimum sunt medium ad virtutes acquirendas. Nam in SS. vulneribus, juxta S. Bonaventuram, est fundamentum fidei, erectio spei, inflammatio charitatis. Est fundamentum fidei, quia in illis Christus se demonstrat verum Deum, et verum hominæ; ut dolorosus verum hominem, ut gloriosus verum Deum. Est erectio veræ spei, ob pretium sanguinis. Est incendium amoris, ob summum dolorem. Eadem sunt exemplum quatuor virtutum Cardinalium, Prudentiæ, Temperantiæ, Fortitudinis, Jæstitiæ; Prudentiæ, dam ascendit in arborem crucis, ut ligno vitæ destrueret lignum mortis; Temperantiæ, non refrigerando manus, sed clavis affixas tolerando; Justitiæ, satisfaciendo pro libertate manuum Adami sua conclavatione; Fortitudinis inceptum opus redemptionis non interrumpendo usque ad mortem. Inisdem sanctissimis vulneribus deprehenduntur in excellentissimo gradu virtutes humilitatis, obedientiæ, patientiæ. Quæ major humilitas, quam pendere ceu principem in medio latronum? Quæ major obedientia, quam pro obedientia mori? Quæ major patientia, quam pro malo reddere bonum, et

orare pro iis, qui de facto in cruce agebant, et subsannabant? *Ibidem* cons. xii.

Quia sunt optimum medium ad zelum accendendum, uti iterum Caraffa indicavit dicens: Medium efficacissimum in nobis zelum animarum excitandi est attentæ, et devotæ consideratio vulnerum Christi. Vulneratus est propter iniquitates nostras, ut nos ab eis liberaret. Ea nihilominus in celo retinuit, ut eis Patrem mundo reconciliet. Itaque si amas Christum vulneratum, cooperare ejus fini, et scopo, salutemque animarum procurare, postulando omnibus effectum sacrorum vulnerum. Considera itaque cum S. Augustino in vulneribus dolorem, et amorem quantum pro qualibet anima dolorem exhauserit, quantopere dilexerit. Ad sustinendum exemplo Christi pro salute animarum omnem dolorem, et contemnendum omnem alium amorem. Eadem consideratione Christus piam quamdam animam roboravit. Apparuit ei in forma Crucifixi præferentis vulnera recentia, et sanguinem stillantia dixitque: En contemplare, charissima, ut vulnera mea clamant ad te, ut te in salutem animarum impendas, ne frustra sanguinem fuderim, et sine causa mortem perperussim. Eandem ob causam, priusquam Apostolos in mundum ad prædicandum dimitteret, ostendit eis manus et pedes, ut ex vulnerum conspectu eum fervorem conciperent, qui prædicatoribus necessarius est. *Ibidem*, cons. x.

Quæ sunt optimum medium ad Beatitudinem certo obtinendam; hinc S. Bernardus ait: Vulnera Christi sunt clavis reserans et clavus penetrans. Neque unus effectus ab altero separatur. Est clavis, et clavus. Est clavis, quia tibi reserat cælum: Est clavus, quia tibi carnem transfigit; quod si mortificationem clavi fugis, seito te consolationem clavis quoque perditurum. Quid cogitas, si in Christo non fuit clavis tantum reserans, sed etiam clavus penetrans: Oportuit enim affixas tolerando; Justitiæ, satisfaciendo pro libertate manuum Adami sua conclavatione; Fortitudinis inceptum opus redemptionis non interrumpendo usque ad mortem. Inisdem sanctissimis vulneribus deprehenduntur in excellentissimo gradu virtutes humilitatis, obedientiæ, patientiæ. Quæ major humilitas, quam pendere ceu principem in medio latronum? Quæ major obedientia, quam pro obedientia mori? Quæ major patientia, quam pro malo reddere bonum, et

a clavo tribulationis dici: *Patientiam habe in me, et omnia reddam tibi.* Sustine, et salvaberis. Sustine clavum, et habebis clavem. *Ibid.* cons. XXVIII, l. III.

ASCETICA.

In primis nosse debet Asceta causas, cur Christus retinere vulnera etiam post mortem voluerit, quæ quidem sequentes ab auctoribus assignantur. 1. Ut amorem suum clarius demonstraret, propterea namque, inquit S. Bernardus, vulneratum est cor Christi, ut per vulnus visibile vultus amoris invisibile videremus, quod vulnus quamdiu videri potest, tamdiu de perennante ejus amore dubitari non potest. (S. BERN. serm. de pass. c. III.) 2. Ut ad mutuum amorem incitaret; si enim Casium Scævam mille vulneribus lacrum hostes amarum, et vulnera deosculati sunt; quidni amemus Jesum amicum charissimum, qui vulnera servavit in corpore, ut nos vulneraret sua charitate? (Hartunck Conc. Civ. Dom. in Alb. § 5.) Ut proximum nostrum ardentius amemus. Nam de unoquoque nostrum apud Isaiam scriptum est: Ecce in manibus meis descripsi te, clavo usus pro calamo, sanguine pro atramento. Qui me vulnerat, Christum vulnerat; qui Christi amat vulnera, me pariter amare tenetur, eo quod propter me illa suscepta, et servata sint. (Ibid. § 7.) 4. Est, ut suppleret defectus nostros, etc. uti Christus ipse S. Mechtildi revelavit, dicens: Vulnera mea sunt animarum Gazophylia ad supplendam earundem paupertatem; sunt lavacra ad abluendas earundem sordes; sunt gratiarum fluentia ad merita perficienda. Hanc suadere solita est precationum in fine præcipuorum operum dicendam: Supple Jesu pie per vulnera tua imperfectum meum. (Ibid. § 8.) 5. Ut signa prædestinationis forent cultoribus suis; sunt enim illa civitatis refugii. 1. Paralip. vi. Sunt quinque portæ ad templum gloriæ, omnibus morientibus apertæ; sunt petræ in fossa humo a facie timoris Domini. Isaiæ II. Sunt cavernæ maceræ contra iram aquilæ, divinæ, inquam, justitiæ, et contra infernalis accipitris astum, ac insidias. (Ibid. § 9.) 6. Causa a S. Eusebio Emysseno assignatur dicente: Hoc modo facit Dominus noster, quomodo fortissimi quique bellatores, et principes cunctis hostibus facere solent, qui non solum victorias, sed cicatrices suas exprimi, et patriæ aspectibus exponi volunt. Hi itaque in-

clity Duces inter laudum celebranda præconia gloriose gesta, gaudent exprimi etiam vulnera sua, gaudent, optant inter coronas inseri excepta duris ossibus tela, ut inter umbratos colores merita viri fortis velut propriæ cruore pingantur, et præferant non solum lætitiæ triumphantem, sed et pugna vincentem: ut hostilis sanguis asserat fortitudinem, proprius pietatem, ac propugnatorum suum plus diligat per horrentes plagas restituta libertas. Ita et Dominus noster Jesus Christus non solum Divinitatem, sed etiam Crucem in mortem suam post futuris voluit sæculis celebrari, ut a peccatis, propter quæ moriebatur, non solum nos Dei mandata recocarent, sed illa pro nobis supplicia et vulnera deterrent. Hinc S. Augustinus dixit: Postquam intellexi me pretioso Sanguine Christi redemptum, nolui me amplius venalem exhibere.

Nosse debet cur quinque tantia grandiora vulnera recipere voluerit; cujus rationem assignavit S. Petrus Damianus, dum ait: Vulnera Redemptoris quinque sunt; quia nos eramus quinque sensuum vulneribus sauciati, et per has quinque plagas saluti sumus restituti. Peccavimus cogitatione, et desiderio, quasi pedibus animæ, pedes enim animæ sunt affectus, inquit S. Augustinus in Ps. xxiv. Ad quæ peccata abluenda sacramentorum pedum suorum sanguinem Salvator offert; peccavimus lingua, ex plenitudine enim cordis os loquitur, cordis proinde sanguine peccata linguæ Christus eluit; peccavimus opere et omissione, ecce vulnera dextræ, et sinistræ. S. Petrus, Dom. ap. Hartunck Conc. Civ. Dom. in Alb. § 3.

Nosse debet finem considerationis vulnerum Christi, quem quidem triplicem assignavit S. Bonaventura, dum dixit: Ea considerari debere. 1. Ad imitandum, et compatendum. Hæc sit nostra consolatio, subdit idem, progressus in hac imitatione, ex qua nascitur condolentia, sentiens dolores personæ amatæ, et per imitationem expressæ, ceu proprios. 2. Ad admirandum, et exultandum. Admiranda immensa charitas Dei: Exultandum de fructibus vulnerum, de redemptione generis humani, restauratione ruinæ Angelicæ, et gloria Dei. 3. Ad resolvendum et quiescendum, se in Christum transformando, et quiescendo in ejus sanctissimis, et dulcissimis vulneribus absque ulla alia sollicitudine. S. BONAV. in Caraffa Fascic. cons. XI, l. III.

Nosse debet, quid in SS. vulneribus præcipue considerandum sit, id quod Hartunck se-

quentibus verbis indicat: Si suaviores tibi meditantur praxes arident, meditare ad vulnera pedum, quanta pro te itinera Salvator tuus confecerit; perpende ad vulnera manuum, quot miracula et beneficia perpetravit; recogita ad vulnus lateris, quanta te ingratum charitate Deus homo dilexerit, et ex hoc latere similem cum Augustino vocem audire cogita: Non ita Longini quondam sævit acuta cuspis, ac scelera tua; quoniam per te, et propter te, apertum latus est, et intrare noluisti; infer ergo digitum tuum huc, et vide manus meas, et affer manum tuam, et infer in latus meum, et agnosce, quæ pro te, et a te, o impietas humana, peritulerim. Poteris et vulnera tua, tuorumque necessitates commendare: Benefactores pone in vulnus dextrum; inimicos tuos in sinistram; cordi vulnerato charissimos tuos commenda; ad pedem dextrum ora pro justis omnibus, in quocumque statu sint; ad sinistram pro peccatoribus, iisque potissimum, qui in proximo damnationis æternæ discrimine consistunt. (Hartunck Conc. Civ. in Dom. II, Quadrag. § 4.) Sed et Christus S. Gertrudem docuit, quid faciendum sit, cum imaginem Crucifixi intuetur. Imaginabitur, inquiebat, se has a Crucifixo voces accipere: En vides, quomodo pro te sum vulneratus in cruce. Si saluti tuæ expediret, vellem pro te sola tolerare omnia, quæ toleravi pro toto mundo. Tantus est amor, quo te prosequor, tantum tuæ in me salutis desiderium. S. Birgittæ hæc dixit: Si fieri posset, ut toties morerer, quot sunt animæ in inferno, ego promptissima voluntate, et perfectissima charitate corpus meum traderem: eademque passionem, et mortem pro qualibet anima sustinerem, quam sustinui pro omnibus. Idem suum desiderium aperuit Christus Carpo vindictam de scelerato quodam postulanti; cui apprensus cum vulneribus hæc dixit: Paratus sum corpore iterum pro salvandis hominibus pati. Tu, Carpe, mortem peccatorum illi postulas: scito tamen, me tam pro ipso, quam pro quocumque hominum paratum esse denuo pati, et mori. Fasc. cons. IV, l. III.

Nosse debet quomodo Corona de SS. vulneribus recitari debeat; nimirum quod contineat hæc corona in se quinque decades, quarum quælibet divisa est in quinque Pater noster, et quinque Ave Maria. In Pater noster considerabis dolores Christi, in Ave Maria dolores. B. Virginis. Ad hæc in quolibet vulnere

nova gratia, novumque beneficium petitur; in vulnere pedis sinistri remissio peccatorum; in vulnere dextri acquisitio virtutum, maxime fortitudinis adversus tentationes; in vulnere manus sinistræ liberatio ab inferno; in dextera adeptio gloriæ; in latere purus amor Jesu, et Mariæ. In fine cujuslibet decades dices: Sancta Mater istud agas, Crucifixi fige plagas cordi meo valide. Amen. *Ibid.* fol. 374.

*Nosse debet, quomodo salutari debeant hæc SS. vulnera; videlicet hoc modo: Salvete monumenta charitatis, testimonia obedientiæ, signa visionis Paternæ, et pretia redemptionis humanæ. Salvete fortitudo Martyrum, patientia Confessorum, gaudium Apostolorum, gloria Sanctorum omnium. Salvete, salvate, Sanctificate animas nostras in potentia Patris, in sapientia Filii, in bonitate Spiritus Sancti. Salvate nos ab æterna damnatione, et sanctificate nos in vestra dilectione, cum abundantia vestrarum gratiarum in hac vita, et cum plenitudine gloriæ in altera, Amen. Vel si singula quis seorsim salutare velit, id sequenti modo præstare poterit. *Ibid.* fol. 380.*

AD DEXTERAM MANUM.

Ave manus dextra Christi, perforata plaga tristi, nos ad dextram jube sisti, quos per crucem redemisti. Pater noster. Ave. *Ibid.* fol. 486.

AD SINISTRAM MANUM.

Ave manus Christi læva, sic confixa manu sæva, nos ab omni malo leva, quod produxit Mater Eva. Pater. Ave.

AD DEXTERUM PEDEM.

Ave vulnus dextri pedis, pedem mentis pie lædis, dum ad eam sæpe redis, esto nobis spes mercedis. Pater. Ave.

AD SINISTRUM PEDEM.

Ave vulnus lævæ plantæ, qua virtutum crescent plantæ, nos ab hoste supplantante contuere post, et ante. Pater. Ave.

AD VULNUS LATERIS.

Ave latus perforatum, unde fluxit flumen gratum, Præbe nobis conductionem ad æternæ vite statum. Pater. Ave.

V. Vulneratus est propter iniquitatem nostram.

R. Attritus est propter scelera nostra.

OREMUS. — Domine Jesu Christe, qui pro salute humani generis quinque vulnera pati voluisti: tribue, quæsumus, ut ob reverentiam illorum vulnerum absolvi merear ab omnibus peccatis meis, et præsentem vitam bono fine terminari, et a tue dulcissimæ visionis contemplatione numquam separari. Qui vivis et regnas Deus per omnia secula sæculorum. Amen.

Nosse debet, optimum colendi illa modum esse imitationem, uti iterum Caraffa noster indicavit, dicens: Imitatio Christi crucifixi, et virtutum ejus necessaria est animæ in actu: Passionis vero, et vulnerum corporis in præparatione animi: quia, ut docet S. Thomas: Filius adoptivus assimilari debet quam maxime filio naturali, et membra capiti. Nec Passio Christi, cui causa universalis, effectum sortitur absque cooperatione hominis, ut causæ particularis. Arca, in qua conservatur gratia, duabus clavibus diversis custoditur, neque una absque altera aperiri potest. Hæ sunt crux nostra, et Christi; vulnera Christi, et nostra. Clavis Passionis Christi semper parata est, sed necesse est, ei nostram uniri, quod est cooperari, et compati. (Cons. xx, l. III.) Unde recte nonnemo concludit: Quisquis livorem, vel plagas pro honore celestis Regis hic non suscepit, in futuro judicio miles gloriosus non apparebit. Cons. XLVII, l. I, n. 2.

MISCELLANEA ET CONCEPTUS PRÆDICABILES.

Marius septies Romæ Consul, cum de suo in patriam amore suspectus esset, hac se suspitione liberavit; dum vulnera adverso pectore in patriæ gratiam accepta Senatoribus ostendit, ac dixit: Ista meum in patriam amorem loquantur. Simili usus eloquentia miles Julii Cæsaris, ut læsæ Majestatis crimen, cujus appellatus erat, a se removeret, vulnera suo in pectore accepta Cæsareis admovit oculis, et exclamavit: Hæc ego pro te, Cæsar. Imo Cæsar ipse Julius arte simillima placare Senatam populumque Romanum conatus est, cum suas pro patria adverso Marte toleratas cicatrices demonstravit, hoc addito super cicatricibus acroamale: Has ego pro patria. Antipater quoque odii coram Alexandro delatus, suam in defensionem vestes discidit, vulneraque indigantem peroravit: En malevolentia mee in Alexandrum testimonia, defendant illa reum. Sicut

ergo profani isti duces militesque, ad contestandum amorem non evanidum adversus rempublicam patriamve, vulnera retineant: ita et Regum Rex æternum suum erga unumquemque mortalium contestaturus amorem, vulnera asservavit, quibus incessabili proclamaret voce: Ecce quomodo amavi te. *Hartunck, Conc. Civ. Dom. in Albis § 4.*

Elephantem cicurant venatores, dum in fossam industrie prius præparatam decident, et a venatorum aliquo ex composito vulneratæ bestie venator alios succurrit, sequæ pro ea pugnare, ac vulnerari simulat; quo obsequio ita sibi Elephantem demeretur, ut eundem deinceps cicurem, et omnia promptum ab obsequia circumducatur. Ecce Christum vulneratum, ut efferos nostros cicuret animos, suique rapiat in amorem? *Id. § 5.*

Haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris, S. Bernardus per hos Salvatoris fontes intelligit quinque vulnera. Primus fons est misericordiae, secundus sapientiae, tertius gratiæ, quartus charitatis, quintus gloriæ, et vitæ æternæ. Primi quatuor ad præsentem vitam spectant, quintus significatus per vulnus lateris, ad futuram. Et ideo Salvator virus vulnera monum, et pedum exceperit; at illud lateris mortuus. Ad postremum hunc fontem suspirabat Propheta, cum dicebat: *Sititit anima ad Deum fortem vivum.* Foret enim exigui momenti, participem fieri in præsentem vitam bonorum gratiæ, nisi adjungantur illa gloriæ. CARAFFA, in *Fascic. myrh.* l. I, *consid.* iv.

David bellatorus adversus Goliathum, delegit quinque limpidissimos lapides de torrente, et misit eos in peram pastorem, quam habebat secum; et cum appropinquasset Philistæo, misit manum suam in peram, tulitque unum lapidem, et funda jecit, et circumducens percutit Philistæum in fronte; cumque prævaluisset, nec gladium haberet in manu, accepto Philistæi gladio præcidit caput ejus. Hi quinque lapides significant quinque vulnera Christi, quæ primam in pera memoriæ sunt accuratissime servanda. Dein funda intellectus attente, et pensiculata expendenda, (et circumducens) circumducendo ea in cælum, in terras, in infernum, ubiqueque ejus effectus deprehendi possunt. Tertio in tentationibus opponenda sunt inimicis nostris; certam enim victoriam nobis adferent. *Ibid. cons. XVII.*

Inter documenta S. Mechtildi data, fuit non postremum, ut in suis vulneribus tanquam in centro, aut portu securissimo conquiescere. Et desideria quidem vulneribus pedum crederet; opera vero manui dextera, istine purificanda; afflictiones sinistrae, istine velut melleo malagmate condiendas, et temperandas; lateri amorem, ut, quemadmodum Christus dicebat: Cor tuum cum corde meo in unum ita coalescat, ut ferrum cum igne, quo igneam factum est. *Ibid.* l. II, *consid.* xv, n. 3.

Ex prudente serpentinae argumentis non postremum, judicio S. Augustini, est, quod, ut nova se veste, et pelle vestiat, veterem detrahat, transmissio per arcum foramen corporat. Ut pellem vitiorum deponamus, per foramen stigmatum Christi transeamus. Quod sit consideratione, considerando infinitum amorem, quem Dominus in illis vulneribus demonstravit. Est enim in amore vis transformandi, et convertendi in suam naturam. Ubi itaque consideravit vulnera tam amabilia, et amore infinito et divino plena, vestiet se anima veste nuptiali amoris, et exuet veste peccati. *Ibid. consid.* xxvii.

Montes excelsi cervis, petra refugium herinacis. Maximi Sanctorum, significati per cervos, degant per contemplationem in sublimibus montibus Paradisi: Inferiores vero in petra, quæ est Christus: et potissimum in ejus latere. Sanctius dixerimus, adstruendo, quod iidem utrobique versentur juxta diversitatem affectuum. Tempore consolationis, ceu sitibundi cervi decurrunt immensam Paradisi plantitiam ad extinguendam in vivis fontibus sitim. Desolationis vero tempore, et cum gravitatem suorum delictorum ruminant, ceu timida animalia, aut herinacæ recurrunt ad præsidium securum lateris Christi. *Ibid. consid.* xxxviii.

Indorum Gymnosophistæ suis in arcanis prodidere: Si quis phialam oleo rosaceo plenam dextera manu, conceptisque verbis Deo rite obtulerit, et se postmodum hoc oleo innuxerit, tam gratiosum cuique Principi, quem campellaverit, evasurum, ut quidquid ab eo petierit, abnuere nequeat, aut denegare. Sodales! rosaceum hunc liquorem exprimit e quinque rosis sanctissimorum vulnerum, inungite vestras preces pretiosissimo sanguine Jesu Crucifixi, offerte illas cælesti Patri; quid ambigitis? certi estote, quidquid per sancta vulnera flagitaveritis, obtinebitis. KYSELL, in *Rosis sol.* XXI, § 5.

Rem æque mirabilem finxit Homerus, cum Achilles in Trojana obsidione interfecisset Hectorem, ejusque cadaver canibus, lupis, voracibusque bestiis, et alitibus dilianidum objecisset, Venus illud inunxit oleo rosaceo, cujus fragrantissimus odor omnes illas feras longe fugavit, ut nulla vis illi corpori illata fuerit. Narro fabulam; hoc tamen scio, meos sodales esse sollicitos, ut aliquando in supremo agone sint tuti contra lupos, leones, et canes illos infernales, qui quaerunt, ut devorent animas nostras; itaque hoc agile, Rosarium quinque sanctissimorum vulnerum, sive vestras preces, non oleo rosaceo, sed guttis pretiosissimi Sanguinis Jesu Crucifixi inungite: Hoc Rosario vos armate, credite mihi, fugient demones; nihil contra vos poterunt, etiam porte inferorum; silebit infernalis Cerberus, cum sentiet odorem harum Rosarum. *Ibid.* § 6.

Septem sunt principes excellentiæ Paradisi terrestri. Serenitas aeris, fertilitas terræ, quatuor flumina, arbor vitæ, fructus prohibitus scientiæ, justitia originalis, et certitudo gloriæ æternæ. Iisdem prerogativis fruitor anima, quæ in hoc cælesti Paradiso lateris Christi habitat. Efficitur enim expers omnis turbationis, fertilitas virtutum operibus, ornata quatuor virtutibus cardinalibus, sapientia, justitia, temperantia, fortitudine; amplexatur humilitatem, spernit gloriam mundi, pacifica est per charitatem Dei, et proximi, et vivit cum spe future beatitudinis æternæ. CAROS. I. II, *consid.* XIX.

Isaias Propheta unumquemque nostrum hortatur, inquiens: *Abcondere in fossa humo a facie timoris Domini.* (Is. II, 40.) At vero dicit fortasse quispiam: Numquid Psalmista ait: *Quo ibo a spiritu tuo, et quo a facie tua fugiam? Si ascendero in cælum, tu illic es, si descendero in infernum, ades, si sumpero etc.* (Ps. CXXXVII, 7.) quocumque demum inimicus Dei stium accipiat confugium, nullibi tamen a Dei supplicio immunis erit; quæ igitur ratione Isaias suadet inquiens: *Abcondere in fossa humo?* S. Bernardus verborum illorum explicat mysterium inquiens: Et si intellexerimus per fossam humum illam, quæ ait: *Foderunt manus meas, et pedes meos,* non erit ambigendum de sanitate in ea citius adipiscenda animæ vulneratæ, quæ in ea demorabitur. Quid enim tam efficacæ ad curanda conscientia vulnera, nec non ad purgandam mentis aciem, quam Christ